

LA MONEDA MUNICIPAL DE VIC (I): PLOMS I SENYALS (1470-1513)

XAVIER SANAHUJA ANGUERA

1. De moneda episcopal a moneda municipal

La qüestió de la moneda fabricada i circulada per iniciativa del Consell Municipal de Vic havia estat tractada en el passat per Joaquim Botet¹, Josep Gudiol², i Eduard Junyent³. Posteriorment, Miquel Crusafont⁴ sintetitzà llurs aportacions documentals.

La llarga tradició monetària de Vic queda demostrada per la constant fabricació de moneda per part dels seus bisbes, entre el segle x i 1273. Pel que fa a les monedes episcopals de Vic, dos articles recents de Crusafont i de Rafael Ginebra, han resultat ser transcendentals⁵. Crusafont demostra que les emissions episcopals es van allargar fins, com a mínim, el bisbat de Ramon d'Anglesola (1264-98). Al seu torn, Ginebra corregeix un error en la datació d'un document que situava la circulació de moneda de tern a Vic en la data precoç de 1244, i que en realitat correspon a l'any 1294. Aquesta rectificació és d'una certa importància perquè l'existència de moneda de tern a Vic en una data tan reculada havia induït a algun historiador a creure que Jaume I s'havia vist obligat a introduir la moneda de tern a Barcelona, l'any 1257, per tal de fer front a la competència de la moneda vigatana.

Al segle xv, la ciutat reemprengué les possibilitats que li oferia l'encunyació de moneda i no les rebutjà fins a finals de la Guerra dels Segadors. L'origen de la fabricació de moneda municipal estava gairebé sempre relacionat amb la manca

1. J. BOFET, *Les monedes catalanes*, Barcelona, 1909-11, 3 vols.
2. J. GUDIOL, *Les monedes vigatanes durant la revolta de Catalunya contra Felip IV (1641-1646)*, Vic, 1925. El contingut del recull de Gudiol és més ampli del que suggereix el títol.
3. E. JUNYENT, *Jurisdiccions i privilegis de la ciutat de Vich*, Vic, 1969.
4. M. CRUSAFONT, *La moneda catalana local (s. XIII-XVIII)*, Barcelona, 1990.
5. M. CRUSAFONT, «Les emissions episcopals de Vic de Ramon d'Anglesola (1264-1298)» a *IX Congreso Nacional de Numismática*, Elx, 1994, pàgs. 321-324; i RAFAEL GINEBRA, «La pretesa moneda de tern de Vic de 1244», *Ausa*, v. XVI, 1995, pàgs. 185-94.

de moneda de petit valor per als intercanvis quotidians i, per tant, a factors conjunturals que obligaven a actuar a les autoritats locals per tal de solucionar un problema real. Però malgrat aquesta necessitat i obligació, el cert és que els Consells municipals aprofitaven al màxim els beneficis econòmics que una encunyació de moneda els podia aportar a curt termini. L'objectiu d'aquest article és el d'incrementar les notícies documentals i precisar la cronologia i les característiques, a Vic, d'aquest fenomen tan peculiar –la moneda municipal– propi de la Catalunya dels segles xv a xvii. Entre tota la documentació coneguda sobre la moneda municipal catalana del segle xv, les actes dels acords del Consell vigatà són les que més clarament ens expliquen el funcionament pràctic de la moneda pròpia a les administracions municipals.

2. Mencions de moneda vigatana anteriors a 1470

Després de les darreres monedes fabricades pel bisbe Ramon d'Anglesola, cap a l'any 1273, totes elles ja de tern (és a dir: diners de llei del 25% de plata), no sembla probable que es produís cap més emissió de moneda a Vic fins al 1470, en plena guerra civil catalana. De fet, amb l'única i particular excepció de Lleida, no coneixem cap més iniciativa de fer batre moneda municipal a la Catalunya abastida per la moneda barcelonina, anterior a la guerra civil del segle xv, ni tampoc coneixem cap exemplar numismàtic atribuïble a una hipotètica emissió municipal.

Ara bé, almenys quatre documents datats entre 1366 i 1461 ens esmenten la moneda vigatana. Els comentarem tot seguit:

- A) 2 documents de Pere el Cerimoniós datats el 1366 i el 1375, en els quals s'atribueix al Consell de Vic la facultat de fer batre menuts⁶.

Aquests dos documents els coneixem per una única còpia, de l'època de la guerra dels Segadors, transcrita en un full aïllat del llibre d'acords del Consell dels anys 1641 a 1646. Es tracta de dues regestes de concessions reials a la ciutat de Vic, en qüestió d'imposicions, que justificarien la facultat de la ciutat de poder fer batre moneda⁷.

A l'Arxiu de la Corona d'Aragó existeix un inventari antic dels privilegis reials sobre les imposicions municipals concedits a les universitats catalanes.⁸ Els consellers de Vic de la guerra dels Segadors degueren utilitzar aquest inventari, car el text copiat al llibre d'Acords del Consell esmentat s'assembla molt al de l'inventari, amb la diferència que el primer inclou una referència a la moneda local que no consta en el document original. Hem localitzat fins a 9 documents del període 1366-1376⁹, referents a concessions reials sobre imposicions a Vic, i

6. J. GUDIOL, pàg. 9; Arxiu Municipal de Vic, Llibre d'Acords, vol. xvii, 1641-1646, s/f.

7. Els documents fan referència a les despeses econòmiques de la ciutat entre 1366 i 1375, quan es van reconstruir les muralles i es va haver de fer front a un donatiu al monarca, i també a les posteriors despeses originades en redimir la partida dels Montcada als Foix i passar el conjunt de la ciutat a mans del rei.

8. ACA, Reial Patrimoni, Mestre Racional, Vol. A.G. 1.077.

9. ACA, Cancelleria Reial, *Gratiarum* de Pere III, Reg. 913, f. 21, 150 i 155; Reg. 918, f. 106 i 114; Reg. 919, f. 14 i 77; Reg. 923, f. 128; i Reg. 928, f. 144.

en cap d'ells no hi ha esment de la possibilitat de fabricar o fer córrer moneda pròpia.

És definitivament sospitós que, l'any 1643, el Consell municipal de Vic es dolgués de no haver trobat cap privilegi ni concessió reial antics sobre la moneda municipal que li permetés continuar la fabricació de menuts, prohibida pel Mariscal La Motte aquell mateix any. Pocs mesos després, el Consell degué retrobar miraculosament aquests documents i Vic va obtenir el permís, denegat a la majoria de poblacions del principat.

- B) Inventari dels béns de na Eulàlia Cuspineda fet davant el notari Pere Sallés, l'any 1454, i que esmenta dos sous i tres diners de *menuts de moneda vigatana*¹⁰.

L'autenticitat d'aquesta menció és indiscutible. Ara bé, el fet que es parli de moneda vigatana no ens ha de remetre obligatòriament a la moneda municipal. És probable que faci referència a un conjunt de diners de Vic de l'època de les emissions episcopals, ja fora de circulació, però que romanien entre els béns, d'altra banda nombrosos, de la vídua Cuspineda.

- C) Privilegi del rei Joan II a la ciutat de Vic, datat el 21 de setembre de 1461, atorgant-li la possibilitat de fabricar menuts perpètuament¹¹.

Es tracta d'una concessió força peculiar perquè, potser amb l'única excepció de Lleida i la lògica de Barcelona, cap més població catalana ha aconseguit mai un privilegi a perpetuïtat per fer moneda¹². Només la llarga tradició de Vic com a seca episcopal podria explicar una concessió tan favorable i tan innovadora. Era una concessió innovadora perquè l'any 1461 encara no s'havien iniciat les iniciatives municipals de fabricar i fer circular moneda a Catalunya, que es multiplicarien el darrer terç del segle xv.

En qualsevol cas, i sense haver de dubtar de l'autenticitat del privilegi, el que és segur és que els seus termes no es dugueren a terme. La guerra civil va impossibilitar l'execució d'un privilegi atorgat per un rei rebutjat i proscrit. M. Crusafont ens ofereix tres indicis que avalen aquesta conclusió: d'una banda no coneixem cap moneda atribuïble a aquesta època; de l'altra, la ciutat inicià, l'any 1470, una emissió de senyals o «ploms» de llautó gràcies a una nova autorització del rei Reiner, al mateix temps que es queixava de la penúria de moneda menuda. Finalment, quan la ciutat retornà a l'obediència a Joan II, el 1472, hom va demanar al rei la ratificació de la llicència atorgada per Renier i no pas la confirmació de l'ampli privilegi del 1461.

10. Arxiu de la Cúria Fumada de Vic, Inventaris del notari Joan Sallés, 1454.

11. J. BOTET, v. III, doc. LXVI; AMV, vol. VIII de Privilegis, n. 152.

12. D'altres poblacions aconseguiren llicències similars on no constava la data de caducitat. És el cas de Solsona, que obtingué la gràcia el 1599, i la ciutat l'aprofità com a recurs legal els anys 1639 i 1641. Ara bé, l'expressió *et in futurum valeatis ea frui perpetuo* només apareix en aquesta concessió de Vic.

3. Emissions de 1470-1475 (fig. 1 i 2)

El 1470, l'infant Joan, lloctinent del rei Reinèr, concedia facultat a la ciutat de Vic per fabricar senyals, de coure o qualsevol metall, fins a la quantitat de 200 lliures (48.000 peces), per tal de fer front a l'escassetat de moneda menuda. L'autorització venia en un termini de tres mesos a comptar des del primer dia de posada en circulació dels senyals. La llicència és fruit del fracàs d'una mesura presa anteriorment que consistia en donar valor legal a les pallofes eclesiàstiques i que s'havia mostrat ineficaç a causa de les falsificacions¹³. Ja hem comentat que l'existència d'aquesta concessió i la certesa del seu compliment ens referma en la idea que, abans del 1470, la ciutat de Vic no havia fet ús de la concessió atorgada per Joan II, el 1461.

Les emissions de moneda local a Vic durant la guerra del segle XV encara no ens són gaire conegudes. Crusafont ha identificat com a pertanyents a aquesta època, unes monedes de llautó, gravades per una sola cara, que duen l'escut vigatà sol, o l'escut i uns guarniments en forma de caps i creus¹⁴. La nova documentació que hem localitzat sembla confirmar aquesta atribució. D'una banda, la utilització del llautó ens sembla que es confirma amb l'acord del Consell vigatà, l'any 1475, de cedir al Capítol de la Seu els «ploms»¹⁵ que tenia recollits, per tal de fondre'ls i fabricar dos canons de l'orgue de la Seu (doc. 2). De l'altra, també consta que el municipi va arrossegar durant anys greus problemes derivats de la falsificació d'aquests ploms (docs. 1 i 3) i el cert és que s'han conservat exemplars que es mostren clarament fraudulents (fig. 2a).

Coneixem dos tipus diferents de ploms de llautó atribuïbles a aquesta època. L'autorització preveia només la circulació de les peces uns pocs mesos, però, com succeí en d'altres poblacions, el Consell degué prorrogar la circulació o bé canviar les monedes per unes altres, un cop esgotat el termini establert. De fet, la circulació de ploms de llautó a Vic està documentada, com a mínim, fins al 1475.

El problema és precisar més la cronologia dels dos tipus diferents de ploms de llautó que coneixem, però en qualsevol cas corresponen al període comprès entre 1470 i 1480.

Els problemes derivats de la falsificació d'aquests ploms encara subsistien l'any 1480 (doc. 3). Segurament per això, la ciutat abandonà la pretensió de fabricar senyals o ploms de llautó, i es decidí a fabricar menuts de coure, encunyats a dues cares.

4. Emissió de 1484 (fig. 3)

Uns anys després, a finals de 1484, Vic rebé una altra llicència per fabricar 300 lliures de menuts (72.000 peces)¹⁶. Tot i que la llicència reial es justificava per la

13. J. BOJET, II, p. 292-93, doc. LXXIX; ACA, reg. *Diversorum V* de Renier d'Anjou, f. 176.

14. M. CRUSAFONT, *La moneda...*, n. 2227 i 2228.

15. És habitual, en el lèxic de l'època, anomenar ploms, no només a certes monedes i fixes d'aquest metall, sinó també a les monedes locals d'aram, llautó o llauna, gravades per una sola cara.

16. J. BOJET, v. III, doc. LXXXVI; ACA, reg. 3801, f. 63.

penúria de moneda menuda, el cert és que l'emissió va servir per finançar diverses activitats patrocinades pel Consell. Els acords del Consell vigatà ens expliquen amb una poc freqüent precisió la utilitat i funcionament de la moneda pròpia: Les despeses originades per la visita de l'infant Enric i dels seus oficials a la ciutat obligaren el Consell a establir noves imposicions sobre l'entrada del vi i dels porcs. Per tal d'avançar els diners d'aquestes imposicions, que hom preveia recaptar-los lentament, el Consell es decidí a fabricar moneda, fer-la córrer, i així poder obtenir instantàniament els diners desitjats. A la llarga, quan els emoluments de les noves imposicions fossin suficients, l'emissió de moneda es podria retirar i recanviar als particulars (doc. 4). A principis de 1485, el Consell va decidir fabricar més menuts per tal de finançar les despeses d'una ambaixada a les Corts de Barcelona (doc. 5).

Les peces fabricades amb aquestes concessions són uns menuts d'aram, de mòdul petit, que duen a l'anvers una gran V, i al revers les armes de la ciutat. L'atribució l'hem feta per eliminació, però és força plausible sobretot si comparem la similitud d'aquestes peces amb les fabricades els mateixos anys –des de 1482– per la ciutat de Girona, les quals duen una gran G a l'anvers, i les armes de la ciutat al revers¹⁷. Ens consta que, en més d'una ocasió, la ciutat de Girona havia esdevingut el referent per a les actuacions monetàries del Consell de Vic.

Concixem un exemplar d'aquestes peces marcat amb una X petita (fig. 3a). També sabem que el 1486 el Consell vigatà es disposava a reconèixer l'autenticitat de les monedes en circulació car se sospitava que n'hi havia moltes de falses (doc. 6). Recollir la totalitat d'una emissió monetària i contramarcas les monedes autèntiques amb un petit senyal que els donés validesa circulatòria fou una política constant del Consell vigatà en els anys posteriors. Ara bé, en aquest cas, la senzillesa de la contramarca (que la feia fàcilment falsificable) no ens permet d'assegurar que es tracti d'una iniciativa del Consell. La possibilitat, però, existeix.

L'any 1487, la ciutat rebé de l'infant Enric una altra llicència ampliant l'anterior en 300 lliures més de menuts¹⁸. No és descartable que l'any 1487 el Consell de Vic optés per canviar els encunys dels senyals. Però a manca de documentació explícita, considerarem que la substitució dels senyals en circulació es produí l'any 1493, que és quan tenim ben documentada una nova emissió de moneda.

5. Emissió de 1493 (fig. 4 a 7)

El març de 1493 el Consell vigatà estava interessat en rebre una nova llicència reial per fabricar menuts i fer front així a certs pagaments que urgien (doc. 7). La llicència arribà el mes d'abril i concedia facultat per fabricar només 200 lliures¹⁹. D'entre les necessitats econòmiques de la ciutat, el Consell destacava les derivades de pagar els drets corresponents a la renovació del privilegi concedit pel rei Alfons el Magnànim, obtingut de Ferran el Catòlic i que ascendien a més de cent

17. Vegueu M. CRUSAFONT, pàg. 165 i 183 i peces n. 1549-1555.

18. J. BOFET, v. II, pàg. 333; ACA, reg. 3803, f. 4.

19. A. Pedrals, *Memorial numismático español*, vol. IV, pàg. 33; ACA, Reg. 3351, f. 125.

ducats (doc 8). L'emissió de moneda s'engegà al mes de juny i va servir per recanviar els menuts per la moneda d'or necessària per fer el pagament a l'administració reial (doc 9).

Sabem que en aquesta ocasió es van fabricar monedes de diner i de dobler (dos diners). Per tant, no hi ha dificultat en atribuir unes petites monedes de coure que duen les lletres VIC a l'anvers i les armes de la ciutat al revers, i que retrobem en dues mides, distintiu de valor. La notícia de la fabricació de doblers ens la dóna un acord del Consell, datat el 22 de novembre, que determina recollir totes les monedes i contramarcar-les amb un petit senyal (una estrella de sis raigs). Aquest cop, la recollida de les peces no es produí a causa de les falsificacions. L'any 1493, una pragmàtica de Ferran II reduïa el valor oficial de les monedes d'or en circulació: els ducats passaven de valer 30 sous a valer-ne 24, i els pacífics passaven de valer-ne 25 a valer-ne 20. Com que els menuts vigatans havien estat recanviats als particulars al for antic de la moneda d'or, el Consell determinà recollir-los i retornar-los als mateixos posseïdors un cop contramarcats, en la proporció equivalent als nous valors (doc. 10)²⁰. Així, ni els particulars de la ciutat, ni sobretot el Consell, es veien perjudicats per la rebaixa del valor. El Consell explica l'operació de manera força clara: aquell qui portés 30 sous de menuts, que és el que abans valia un ducat, hauria de recollir 24 sous de menuts contramarcats, que és el que valia un ducat a partir d'aleshores. Els particulars continuaven posseint una penyora a canvi dels ducats que havien cedit a la ciutat, i el Consell podia mantenir els menuts en circulació sense tornar immediatament els diners manllevats, al mateix temps que s'estalviava haver de recanviar els menuts a una equivalència desfavorable en el futur.

No sabem fins quan van estar en circulació aquests menuts. Segurament ben poc temps. A partir de 1494, la seca de Barcelona va tornar a fabricar moneda menuda i les autoritats reials es mostraren contràries a la circulació de moneda local. El 1494, per exemple, es van revocar totes les concessions atorgades en aquest sentit durant la guerra civil, i que eren força nombroses. És probable que un cop la ciutat de Vic hagués recuperat els diners gastats en l'obtenció del privilegi reial, es decidís a retirar i recanviar els menuts.

6. Emissions de 1511 i 1512 (fig. 8 i 9)

No tenim constància a Vic de cap actuació monetària posterior a la pragmàtica de Ferran el Catòlic sobre la moneda menuda (1494) fins l'any 1511. Aquest any, la ciutat rebé dues concessions diferents per fabricar 600 i 700 lliures de menuts o doblers i fer-los córrer durant el termini d'un any²¹. La fabricació d'aquestes peces es dugué a terme entre el 17 d'octubre i el 29 de desembre de 1511, i entre el 16 de març i el 17 d'abril de 1512, i es van fabricar un total de 1.400 lliures (és a dir 336.000 peces si es tractava de diners, o 168.000 peces si es tractava de

20. Aquest document el registren Botet i Gudiol, però sense encertar a l'hora d'interpretar-lo. Botet parla de la substitució d'unes monedes per unes altres d'un valor superior, i Gudiol creu que la ciutat de Barcelona havia fet encunyar a Vic uns senyals per facilitar el comerç entre les dues ciutats.

21. J. BOTET, v. II, pàg. 333; ACA, Reg. 3557, fs. 136 i 208.

doblers) (doc. 11). L'argenter barceloní Francesc Ferran fou l'encarregat de fabricar els encunyys²². Crusafont ja s'havia decantat per identificar aquestes peces amb els senyals que duen les armes de la ciutat i les lletres VIC i que ens són coneguts en dos metalls diferents, uns de coure i altres de metall blanc, possiblement una aleació amb estany. Sembla clar que la diferència de metall servia per diferenciar les dues emissions consecutives. Les monedes resultants de la primera fabricació s'haurien de recollir el mes d'octubre de 1512, mentre que les resultants de la segona fabricació s'haurien de recollir el mes de març de 1513, un any després d'haver estat posades en circulació.

Aquestes emissions es produïren entre dues dates significatives: la del 1509, quan la gent refusava els menuts barcelonins i hom es va veure obligat a recollir-los i contramarcars-los amb una B petita, i la del 1513, quan a Barcelona es reempregueren les encunyacions de moneda menuda en forma de doblers.

7. Apèndix documental

1

1473. Vic.

El clavari de Vic rep certes quantitats de diner procedents dels falsificadors dels ploms municipals, segons consta en un quadern titulat: Assí appar lo que té rebut yo Pere Perers (clavari de Vic) per mans de Andreu Scobey (receptor dels diners dels ploms), verguer dels drets que ell cull dels qui han fabricats los ploms falços. E assò yo reb per ordinació dels honorables consellers.

Arxiu Municipal de Vic. Clavaria, 1462-1475, quadern de 1473.

2

1475, 8 de maig. Vic.

El Consell de Vic acorda cedir al Capítol de la Seu els «ploms» de llautó que tenia recollits, per tal de fondre'ls i fabricar dos canons de l'orgue de la Seu.

...e axí mateix acorda e delibera que los ploms qui són en dita casa sien donats al Capítol de la Seu de Vic per fer dos canons d'orgue que la dita Seu fa fer als orgues maiors.

AMV, Llibre II d'acords, 1451-78. Inèdit.

22. J. GUBIOL, pàg. 11-14; Arxiu de la Cúria Fumada de Vic, Manual del notari B. de Prat.

3

1480, 18 d'abril. Vic.

Anys després de la recollida de la moneda local, el Consell de Vic es fa ressò que encara es devia una certa quantitat de diners per aquest concepte.

...acorda e delibera lo dit honorable Consell que sia remès a_n Damià Goromir tot ço que per ell sia degut al Comú de la ciutat per rahó dels ploms qui foren falsificats en aquesta ciutat.

AMV, Llibre III d'acords, 1478-95. Inèdit.

4

1484, 25 de novembre. Vic.

Per causa de la vinguda del Sr. Infant, i per satisfer les despeses que s'oferien en breu temps, el Consell de Vic acorda establir nous impostos sobre l'entrada del vi i dels pores. Per tal d'aconseguir els diners a curt termini, el Consell acorda fabricar una certa quantitat de senyals que haurien d'estar en circulació fins que amb els nous impostos no s'hagués recaptat la totalitat dels diners necessaris.

... Attenent lo dit honorable Consell que per pagar lo donatiu fet al sr. Infant, de 130 lliures, e de 30 lliures als oficials e ministres de casa sua, e altres despeses fetes per raó de la venguda feta per lo dit sr. Infant en la dita ciutat, haver fets certs impòsits de certs drets, los quals vuy en dia se cullen e_s leven en la dita ciutat, la experiència e exacció dels quals ha monstat ésser a la dita ciutat molt daminosos, e les dites quantitats se hagen en molt breu temps a pagar. Acorda per ço e delibera lo dit honorable Consell que per paguà la dita quantitat sia haguda licència e facultat del dit senyor Infant de poder fer e batre alguns senyals de algun metall qui correghen en la dita ciutat per moneda de que_s puxan pagar dites quantitats e que los drets de la entrada del vi e porchs, novament imposats, romanguen e sien cullits e lo proveït de aquells sia mès e convertit en quitar, luir e fer bons los dits senyals que seran fets. E que sia tramés a Barcelona per haver dita licència e fer fer dits empremtes de que_s puxen fer dits senyals, a coneguda e disposició dels dits honorables consellers, consignant ab lo present lo proveït de dits drets tant longament fins que la luició e quitació de dits senyals sia complidament feta...

AMV, Llibre III d'acords, 1478-95.

Regestat parcialment per J. Gudiol, Les monedes vigatanes, Vic, 1925, pàgs. 11-14.

5

1485, 13 de gener. Vic.

A petició de l'Infant, el Consell de Vic nomena dos nous missatgers o síndics per anar a les Corts que havien de tenir lloc a Barcelona, per tractar sobre els pagesos de remença. Foren designats Jaume Riera i Berenguer Prat, als quals se'ls feren actes de credença i s'encarregà que per pagar les despeses de dita missageria se hague batre moneda menuda tant com pujaran dites despeses.

AMV, Llibre III d'acords, 1478-95.

Citat per J. Gudiol, Les monedes vigatanes, Vic, 1925, pàgs. 11-14.

6

1486, 3 de gener. Vic.

El Consell vigatà té notícia de la falsificació de la moneda local i determina reconèixer la que està en circulació.

...delibera lo dit honorable Consell que sobre la moneda menuda, a instància dels dits consellers, sia feta una crida que per quant los dits Consellers volen regonàxer dita moneda, que tothom qui_n tingue, sots certa pena, la hage a denunciar e mostrar als venerables en Galceran Prat e Pere Ferreres.

AMV, Llibre III d'acords.

Citat per J. Gudiol, Les monedes vigatanes, Vic, 1925, pàgs. 11-14.

7

1493, 26 de març. Vic.

El Consell de Vic tracta el tema de fabricar altres quatre-centes o cinc-centes lliures de menuts o senyals i acorda que, si s'aconsegueix la llicència, servissin per pagar les despeses que la ciutat havia de fer. Es designa Felip Tona com a síndic a les Corts per demanar l'autorització.

AMV, Llibre III d'acords.

Citat per J. Gudiol, Les monedes vigatanes, Vic, 1925, pàgs. 11-14.

8

1493, 13 de maig. Vic.

El Consell de Vic acorda tirar endavant la fabricació de moneda per tal de pagar a Bernadí Busquets els diners que havia avançat per pagar la confirmació reial de l'antic privilegi que la ciutat havia obtingut del rei Alfons.

...Sobre la concessió, confirmació e abilitació del regiment novament fets per la magestat del sr. rey, ço és del privilegi del sr. rey don Alfonso, de gloriosa memòria, acorda e dellibera lo dit honorable Consell [que] lo dit privilegi sia hagut en tota manera. E per que lo venerable en Bernadí Busquets, mercader ciutedà de Vic, ha feta oferta de bestraure los cent ducats e lo segell e esperxament que per aquesta ciutat sien pagats a dit Busquets lo que bestaurà. E per fer dit pagament pus promptament acorda que sien batuts menuts o senyals segons la facultat o licència [que] fou obtanguda de la magestat del sr. rey...

AMV, Llibre III d'acords, 1478-95.

9

1493, 16 de juny. Vic.

El Consell de Vic acorda engegar definitivament la fabricació de menuts.

...e ans que los diners o senyals han delliberats fer batre passara ya gran temps, acorda per ço e dellibera lo dit honorable Consell que de continent dits senyals o menuts sien betuts e que lo senyor en Pere Ferreres e Gabriel Beuló sien rebedors de aquells e de aquell paguen al dit Bernadí Busquets lo que per la dita ciutat se mostrarà haver bestret, e axí mateix paguen aquells qui ls batran lo que n'hauran haver e de aquells donen compte a rahó a la dita ciutat, canviant aquells per moneda e comptant-los en pessas d'or tant com poran.

AMV, Llibre III d'acords, 1478-95.

Citat per J. Gudiol, Les monedes vigitanes, Vic, 1925, pàgs. 11-14.

10

1493, 22 de novembre. Vic.

A causa de la pragmàtica reial publicada per Ferran el Catòlic que abaixava el valor de la moneda d'or, el Consell de Vic acorda recollir els menuts i doblers municipals i contramarcas-los per tal de canviar el seu valor i no perjudicar els particulars que els havien canviat. Els menuts i doblers havien estat posats en

circulació a raó d'1 ducat=30 sous i 1 pacífic=25 sous, mentre que el nou for d'aquestes monedes es fixa en 1 ducat=24 sous i 1 pacífic=20 sous.

...vist per lo honorable Consell que la magestat del senyor rey en les Corts per la dita magestat celebrades en la ciutat de Barcelona, sobre la reparació de les monedes, ha declarat e pronunciat en certa forma, la qual és estada publicada en la present ciutat e tot lo Principat de Catalunya. E la dita ciutat haver fets batre en la present ciutat certs senyals per lo comerç e negociació de la dita ciutat ab diverses provisions e concessions reynals, ço és uns senyals que corriguessen a diner diner e altres senyals a doblen diner. E ara pus la dita magestat ha proveït en dites monedes ésser raó la dita ciutat correspondre a la voluntat del dit senyor rey e proveir en dits senyals de diner e de doblen diner com deuran córrer en la dita ciutat, per quant dits senyals foren distribuïts, commutats e canviats a 30 sous ducat e a 25 pacífich, e ara lo pacífic és reduït a 20 sous e lo ducat a 24. Acorda per ço e delibera lo dit honorable Consell que los dits senyals, ab veu de crida, sien cobrats e après aquells assenyalats e tornats e restituïts als quals hauran portats, ço és que lo qui_n portarà 30 sous, que valia un ducat, com seran assenyalats los ne que sien tornats tan solament 24 sous, qui axí mateix valeguen un ducat...

AMV. Llibre III d'acords, 1478-95.

11

1511-1512. Vic.

En virtut de les dues concessions obtingudes per fabricar senyals i fer-los córrer durant un any, el Consell de Vic en fabrica 700 lliures entre el 17 d'octubre i el 29 de desembre de 1511 i 700 lliures més entre el 16 de març i el 17 d'abril de 1512.

AMV. Llibre de rectoria de Gabriel Rovirola dels diners menuts fets i fabricats per la ciutat de Vic, 1511-1512.

PLOMS I SENYALS DE VIC (1470-1513)

Resum d'emissions

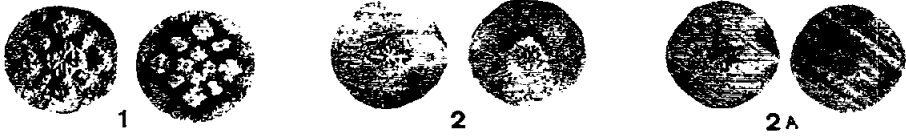


Fig. 1 i 2: «ploms» o senyals de llautó de Vic, en circulació entre 1470 i 1475, aproximadament. Volum autoritzat: 200 lliures. Fig. 2a: Idem, falsificació d'època.



Fig. 3: Senyal o diner de coure, en circulació des de 1484. Fig. 3a: Idem, amb un petit punxó en forma de +.



Fig. 4 i 5: Senyals de coure d'un i de dos diners, en circulació entre març i novembre de 1493 segons la paritat vigent de la moneda d'or (un ducat = 30 sous; un pacífic = 25 sous).



Fig. 6 i 7: Els mateixos senyals anteriors, contramarcats amb una estrella, en circulació entre novembre de 1493 i 1494, conforme a la nova paritat de la moneda d'or decretada per Ferran II (un ducat = 24 sous; un pacífic = 20 sous).



Fig. 8 i 9: Senyals de coure i estany, acabats de fabricar el mes de desembre de 1511 i el mes d'abril de 1512, destinats a circular durant un any. Volum encunyat: 700 lliures de cada.